Edukacja w Gorczańskim Parku Narodowym – teraźniejszość i przyszłość

Anna Kurzeja
Zespół ds. Edukacji i Udostępniania Parku

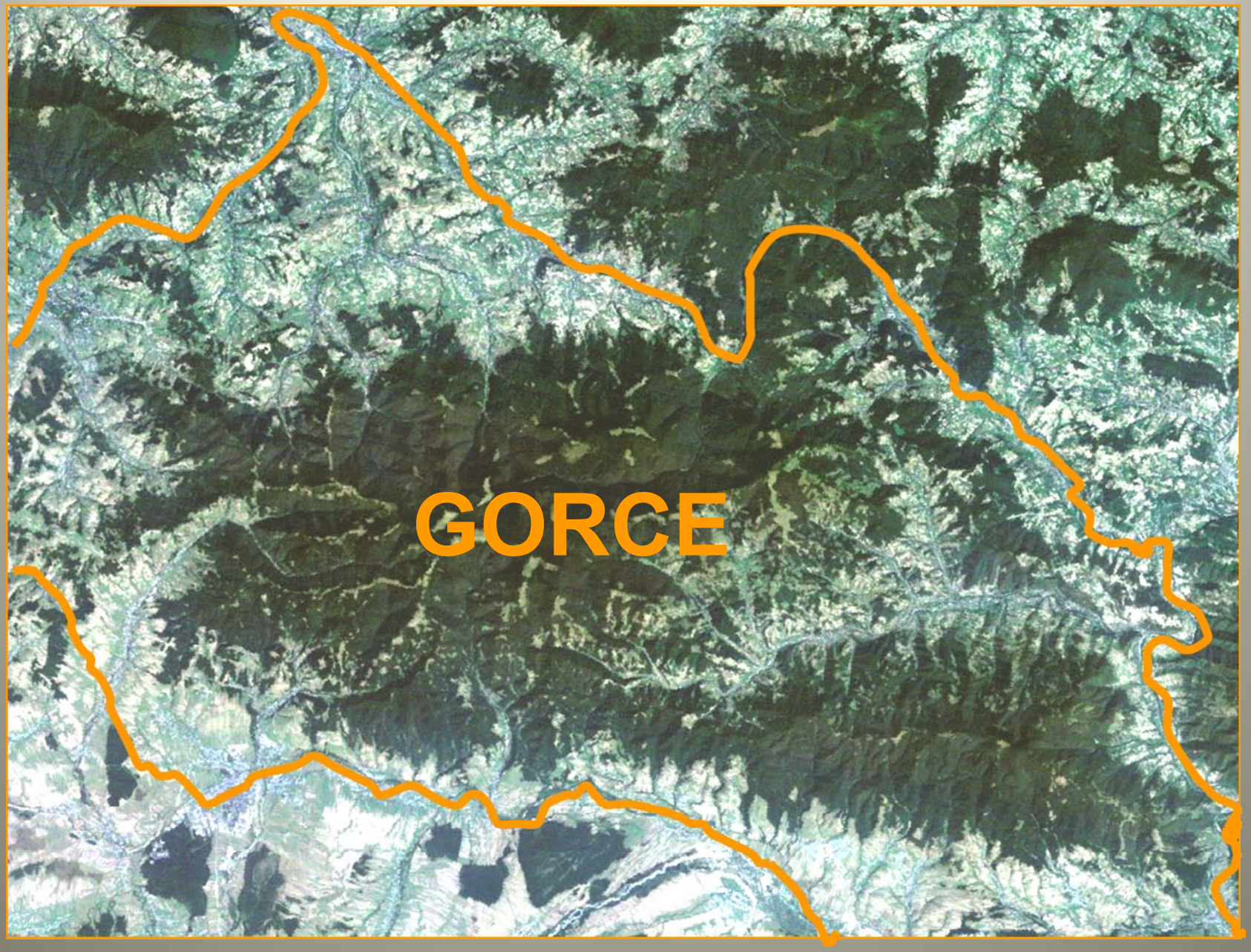
GORCE

W 2004 r. GPN został włączony do sieci Natura 2000 jako Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – „Gorce”.

Sóweczka

Dzięcioł trójpalczasty

Głuszec

W 2008 r. Komisja Europejska zatwierdziła Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk pod nazwą „Ostoja Gorczańska.

Górskie murawy bliźniczkowe

Górskie torfowiska zasadowe o charakterze młak

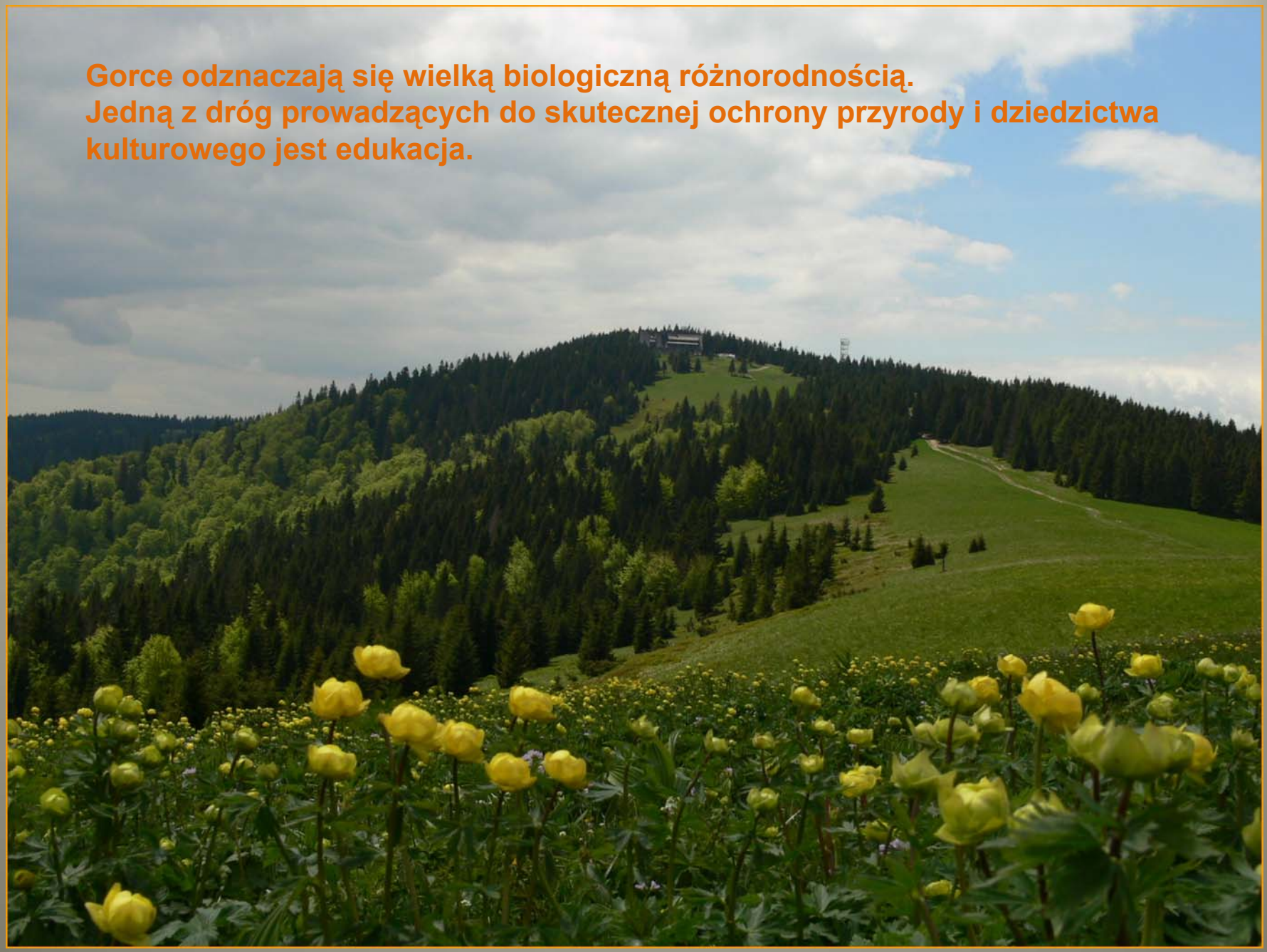

Gorce odznaczają się wielką biologiczną różnorodnością.
Jedną z dróg prowadzących do skutecznej ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego jest edukacja.

Działania edukacyjne skierowane do uczniów

Zajęcia stacjonarne:

- **prelekcje** z wykorzystaniem przeźroczy, prezentacji komputerowych, filmów,
- **lekcje tematyczne**,
- **zajęcia laboratoryjne.**

Zajęcia terenowe na ścieżkach edukacyjnych

Na terenie GPN wytyczono 10 ścieżek edukacyjnych, które prowadzą przez najciekawsze zakątki Gorców.

Usytuowane są w głównych punktach wejściowych do Parku, w niewielkiej odległości od granic GPN.

Trasy ścieżek są stosunkowo krótkie, mają różny stopień trudności i w związku z tym dostępne są zarówno dla młodszych, jak i starszych uczestników zajęć.

Trasa ścieżki oznakowana jest międzynarodowym symbolem. Na początku i końcu ścieżki znajdują się tablice informacyjne z mapą prezentującą przebieg trasy i jej krótką charakterystykę.

Do każdej ścieżki wydano przewodnik, ilustrowanymi barwnymi fotografiami.

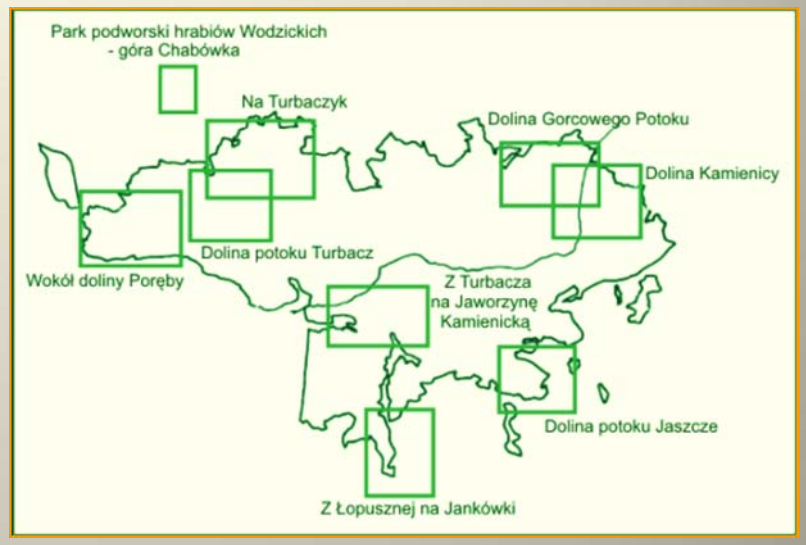

Zajęcia dla klas I – III szkoły podstawowej w oparciu o program edukacyjny „Czym skorupka za młodu nasiąknie … czyli jak pokochać przyrodę, aby ona pokochała nas” .

Konkursy GPN

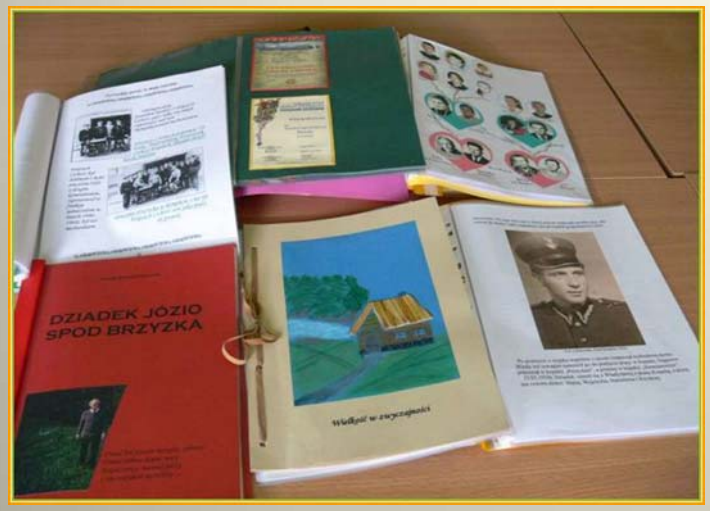

Niezwykła postać w mojej rodzinie

Moja gorczańska legenda

„Gorczańskie ptaki w Naturze”

Czynna ochrona płazów

Akcja ma na celu wzbudzić zainteresowanie lokalnej społeczności i młodzieży szkolnej problemami związanymi z ochroną płazów oraz pokazanie jak samodzielnie można podejmować działania na rzecz ochrony przyrody w sąsiedztwie szkoły i domu.

Działania edukacyjne skierowane do nauczycieli

Warsztaty dla nauczycieli przyrody, biologii, geografii i wszystkich zainteresowanych ochroną przyrody.

Organizowane od 1997r. W ramach szkoleń nauczyciele uczestniczą w zajęciach stacjonarnych i terenowych, podczas których poznają metody aktywnej edukacji opartej na bezpośrednim kontakcie z przyrodą, otrzymują materiały warsztatowe.
Warsztaty są formą doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Warsztaty dla nauczycieli klas I – III szkoły podstawowej,

Organizowane na zamówienie w okresie: maj, czerwiec oraz wrzesień, październik. Przeznaczone są dla nauczycieli z całej Polski, którzy chcą realizować program edukacyjny „Czym skorupka za młodu nasiąknie… „.

Działania skierowane do społeczności lokalnych i turystów odwiedzających Gorce

Zajęcia dla grup zainteresowanych stacjonarne i terenowe

Realizowane tematy to:
- Obserwacja i rozpoznawanie ptaków (głosy i gniazda wybranych gatunków).
- Kwiaty i owady – świat widziany przez lupę.
- W poszukiwaniu kwiatu paproci.
- Orkanowe Gorce (praca z utworami Wł. Orkana i mapą).

Kwiaty i owady –
świat widziany przez lupę

Obserwacja i rozpoznawanie ptaków

Zajęcia na szlakach turystycznych

Odwiedzającym Gorce proponujemy zajęcia poruszające następujące zagadnienia :
- Krajobraz górski na przykładzie Gorców.
- Poznawanie gatunków rzadkich, chronionych i typowych dla Gorców w ich naturalnym środowisku.
- Osadnictwo w Gorcach i jego wpływ na krajobraz.
- Lasy gorczańskie i ich funkcje środowiskotwórcze.

Krajobraz górski na przykładzie Gorców

Lasy gorczańskie i ich funkcje środowiskotwórcze

Szkolenia przewodników beskidzkich

Celem wprowadzenia uprawnień przewodnika po GPN jest edukacja przyrodnicza turystów prowadzona przez fachowo przygotowanych przewodników.

Oferta wakacyjna

Wakacyjne wycieczki z przewodnikiem

Organizowane są od 2004r. Każda z 3 wakacyjnych wycieczek ma swój temat przewodni np.:
- Szlak gorczańskich legend
- Roślinność gorczańskich polan
- Życie w gorczańskich wodach

Życie w gorczańskich wodach

Wakacyjne imprezy plenerowe organizowane wspólnie z Urzędem Gminy w Niedźwiedziu i Gminnym Ośrodkiem Kultury w Ochotnicy Górnej.

W programie imprez:
- występy zespołów regionalnych,
- prezentacje twórców ludowych,
- degustacja potraw regionalnych,
- gry i zabawy edukacyjne,
- konkursy wiedzy o GPN,
- wystawa fotograficzna,
- pokaz multiwizji pt. „Najpiękniejsze gorczańskie zakątki „
- sprzedaż wydawnictw,
- informacja turystyczna i edukacyjna.

Wakacyjne spotkania z przyrodą i kulturą Gorców pod Turbaczem

Podczas 6 spotkań zapraszamy na zajęcia stacjonarne (wykład) i terenowe na ścieżce edukacyjnej „Z Turbacza na Jaworzynę Kamienicką”.
Przykładowa tematyka zajęć:
- Ptaki Gorców. Obserwacje ptaków.
- Kwiaty i owady – świat widziany przez lupę.
- Jak to na szałasie bywało. Odwiedziny u gorczańskiego bacy.
- Trawy i turzyce – praktyczna nauka rozpoznawania.
- II wojna światowa w Gorcach. W poszukiwaniu śladów przeszłości.

Wystawy fotograficzne i plastyczne

Wydawnictwa GPN

- przewodniki po ścieżkach edukacyjnych
- foldery
- informator turystyczny,
- mapa turystyczna

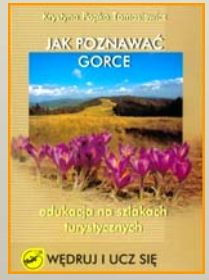

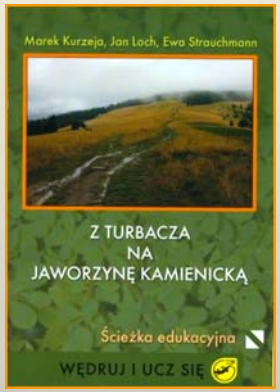

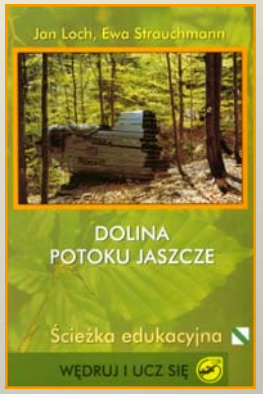

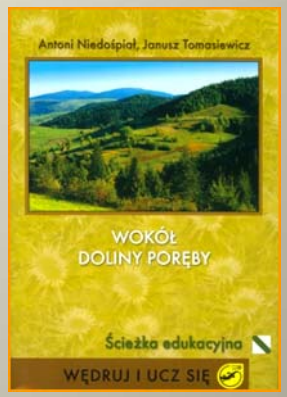

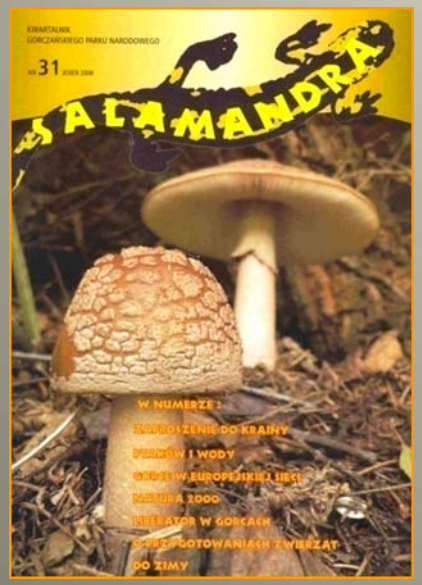

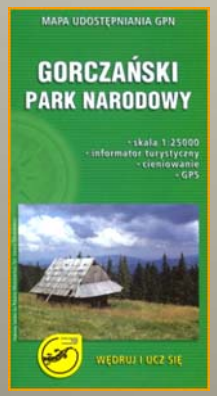

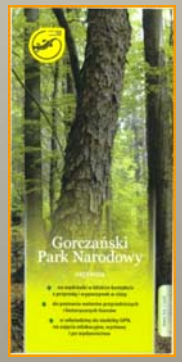

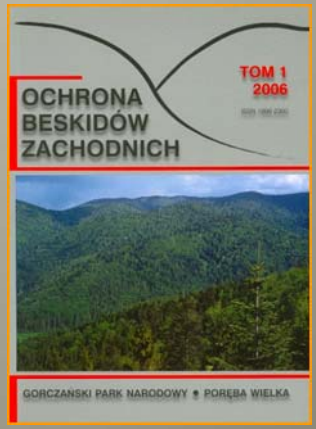

Działania edukacyjne na przyszłość

Opracowanie programu pt. **”Aktywna edukacja i turystyka przyrodnicza, jako formy udostępniania obszaru GPN i kierunek rozwoju Ostoi Gorczańskiej”,** skierowanego do wybranych grup społeczności lokalnej .

Projekt zakłada działania skierowane do:
- **właścicieli pensjonatów, gospodarstw agroturystycznych,**
- **przewodników beskidzkich i terenowych,**
- **turystów odwiedzających Ostoję Gorczańską,**
- **nauczycieli i uczniów.**

W ramach projektu planujemy następujące działania:
- szkolenia i warsztaty terenowe dla poszczególnych grup odbiorców,
- publikacje wydawnictw,
- konkursy,
- masowe imprezy edukacyjne,
- organizację centrum edukacyjno-informacyjnego Ostoi Gorczańskiej,
- promocję regionu poprzez znalezienie produktu lokalnego oraz rozwój turystyki przyrodniczej.

Projekt **- ”Aktywna edukacja i turystyka przyrodnicza, jako formy udostępniania obszaru GPN i kierunek rozwoju Ostoi Gorczańskiej”.**

Główny cel projektu:
Powstanie grupy mieszkańców świadomych wartości przyrodniczej i kulturowej regionu, w którym mieszkają, zainteresowanej jego rozwojem w sposób zrównoważony, bez szkody dla przyrody.

Projekt jest pierwszym etapem realizacji platformy porozumienia lokalnych społeczności, grup interesów, służb ochrony przyrody dla regionu Gorców.

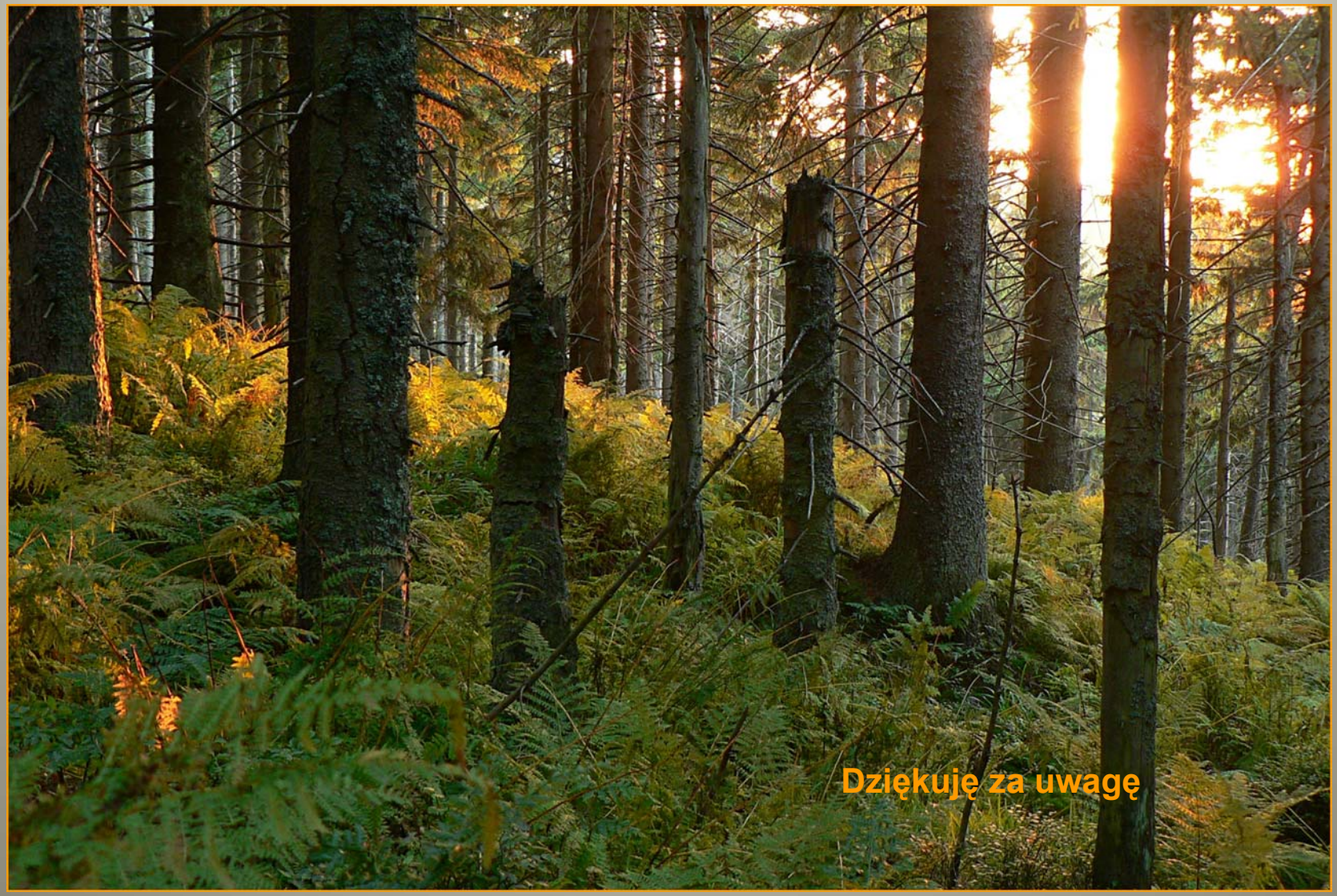

W prezentacji wykorzystano fotografie pochodzące ze zbiorów GPN.
Autorzy zdjęć: Anna Kurzeja, Marek Kurzeja, Jan Loch, Krystyna Popko – Tomasiewicz, Marek Ruciński, Mariola Stefanik, Ewa Strauchmann.